

Milletvekilllerine mektup yazdı

05 Nisan 2011 11:05

Kamu Harcamalarını İzleme Platformu, gözlem sonuçlarını milletvekilllerine gönderdiği mektupla paylaştı.

İki yıldır kamu harcamalarını izleyen 52 sivil toplum kuruluşu ve sivil oluşumun üye olduğu Kamu Harcamalarını İzleme Platformu, kamu kaynaklarından sosyal korumaya, çocuğa, gençliğe, eğitime, askeri harcamalara ne kadar pay ayrıldığına yönelik yaptığı izlemenin sonuçlarını milletvekilllerine gönderdiği mektupla paylaştı.

Platform bu yıl geçen yıl izlediği harcamaların yanı sıra, özellikle kamuoyunun gündeminde yer tutan yoksullara yönelik asgari gelir desteği, öğrenci harçları, işsizlik sigortası fonundan bütçeye aktarılan kaynak ve harcamaların denetimi gibi konularda da görüşlerini dile getirdi.

Platform, geçen yıl olduğu gibi, bu yıl da yeni kamu harcama verilerinin Ocak 2011'de yayınlanmasının ardından gerçekleştirdiği kamu harcamalarını izleme kampında, harcamaları analiz etti.

Platformun yaptığı çalışmanın sonucuna göre, Türkiye'de 2010 yılında sosyal güvenlik, sağlık, sosyal yardım ve sosyal hizmetleri kapsayan "sosyal koruma harcamaları"nın GSYH içindeki payı yüzde 11,99 düzeyinde gerçekleşti.

Bu oran 27 AB ülkesinde ortalama yüzde 27 seviyesinde

bulunurken, sosyal koruma harcamaları içinden yoksullara yönelik sosyal yardım ve hizmetlerin GSYH içindeki payı yüzde 0,78'de kaldı. Çalışmada, bu orandaki bir harcamanın çok yetersiz olduğu, artırılması gerektiğinin altını çizilirken, "Artışın Türkiye'deki sosyal koruma sisteminin en eksik halkalarından birisinin düzenli gelir desteğini tesis etmek yönünde kullanılmasını önemsiyoruz" denildi.

Etkin bir yoksullukla mücadele politikası oluşturularak elde edilecek tasarruf ve askeri harcamaların GSYH'nın azaltılması ile sağlanacak 0,7 oranında bir kaynak ile yapılmakta olan sosyal hizmet ve sosyal yardımların miktarının iki katına çıkarılmasının mümkün olacağı ifade edilen çalışmada, şu görüşlere yer verildi:

"GSYH'nın yüzde 0,7'si olan yaklaşık 7,5 milyar lira kadar bir miktar, yoksullara yönelik asgari gelir desteği için kullanılmasını mümkün kılacaktır. Günümüzde SGK'nın açığını kapamak için merkezi bütçeden 55 milyar transfer yapılmakta ve bunun sadece 2,5 milyar liralık kısmı 2022 sayılı kanun kapsamında verilen muhtaç ve özürlü aylığı için kullanılmaktadır. Ek olarak bulunacak 7,5 milyar liranın SGK'ya aktarılması ile hali hazırda 2022 sayılı kanun kapsamında verilen ortalama 150 lira muhtaç ve özürlü aylığı alan 1,3 milyon yoksul sayısı hem artırılabilir hem de maaşları yükseltilebilir. Örneğin TÜİK 2009 verilerine göre yoksulluk çizgisinin altında yaşayan yaklaşık 2,5 milyon hane bulunuyor. Ek kaynakla birlikte bu hanelere ortalama ayda 300 lira asgari gelir desteği yapılabilir."

-TÜRKİYE KİŞİ BAŞI SAĞLIK HARCAMASINDA AVRUPA SONUNCUSU...-

Platformun çalışmasında yer alan bilgiye göre, sağlık harcamalarının toplamı bir tek kriz yılı olan 2009 yılında yüzde 5'in üzerine çıkabildi. 2010-2013 arasında sistemli bir azalma planlanırken, resmi kaynaklara göre azalma, alınan etkinliği artırıcı tedbirlere bağlı olacak.

Çalışmada, "Bizce etkinlik artışı/maliyet düşüşü sonucu ortaya çıkabilecek olan her türlü kaynak yine sağlık harcamaları içinde

kullanılmalıdır, çünkü Türkiye kişi başına sağlık harcamasında 479 dolar ile Avrupa'da en son sırada yer almaktadır" bilgisi verildi.

2009 yılında GSYH içindeki payı yüzde 5 olan sağlık harcamalarının içinden yüzde 0,5'i koruyucu hizmetlere giderken, yüzde 4,5'i ise ilaç ve tedavi hizmetlerine harcandı. Platformun çalışmasında, sağlanacak etkinlik sonucu ortaya çıkacak kaynağın, mutlaka payı düşük olan koruyucu hizmetlerde kullanılması gerektiği vurgulandı.

OECD ülkeleri içinde Türkiye'nin çocuk yoksulluğunun en fazla olduğu ülke olduğu, Türkiye'de toplam çocuk nüfusunun yüzde 24,6'sının yoksulluk içinde yaşadığı belirtildi.

Nüfusun yüzde 31'i çocuk olduğu halde 2009 yılında sağlık, sosyal hizmetler, sosyal yardım ve adalet hizmetleri çerçevesinde çocuğa ayrılan harcamaların GSYH'ya oranı yüzde 1,31 olurken, eğitim harcamaları eklendiğinde bu oran yüzde 3,65'e çıktı. 2009 yılı verilerine göre çocuk başına yapılan harcama 535 lira düzeyinde gerçekleşti.

-İŞSİZLİK SİGORTASI FONU VE GAP'A YAPILAN TRANSFERLER...-

Platformun, milletvekillerine gönderdiği mektupta yer alan bilgilere göre, 2009 yılından sonra krizin de etkisiyle İŞKUR Aktif İşgücü Piyasası programlarından yararlananların sayısı 213 bin 852 kişiye yükseldi.

Türkiye'deki 15 yaş üstü kentte yaşayanlar arasında işsiz sayısının 2 milyon 746 bin olduğuna dikkat çekilen mektupta, şu bilgiler yer aldı:

"İşsizlik Fonu'nun 2008-2010 yılları arasında yaptığı harcama 13 milyar liradır. Bu harcamanın yüzde 69'u GAP için merkezi yönetim bütçesine aktarılmış, yüzde 31'i ise İşsizlik Fonu tarafından harcanmıştır. GAP için merkezi yönetim bütçesine yapılan transferin işsizlik ve yoksullukla mücadele, çocukların ve gençlerin okula devam ve üniversiteye girişlerinin artırılması ve üniversite eğitimini sürdürebilmelerine yönelik harcanması gerektiğini düşünüyoruz.

Gençlerin güçlendirilmesine (Erzurum kış olimpiyatları dahil) harcamaların GSYH'ya oranları 2010 için yüzde 0,41 olarak hesaplanmaktadır ve 2011 yılı için yüzde 0,37'ye düşürülmesinin planlandığı görülmektedir. 2009 yılı için 316 lira olan genç başına yapılan harcama 2010 yılında 357 lira olmuştur. 2011 yılı için planlanan genç başına harcama 353 liradır. Yüksek öğretim kurumları ve ortaöğretime yönelik yapılan harcamalar dahil edildiğinde bile gençlere yönelik yapılan harcamalar 2011 yılı için GSYH'nın yüzde 2,1'inden bile daha az olacaktır. Bütçede gençlik yoktur, eğitimde olmayan gençlik hiç yoktur.

Yaptığımız hesaba göre üniversiteye devam eden gençlerden alınan toplam harçların miktarı 2009 yılında 497 milyon 631 bin 17 liradır. 2010 yılında 501 milyon 436 bin 471 liradır."

-ASKERİ ALANDAKİ HARCAMALAR ŞEFFAF DEĞİL...-

Çalışmada, askeri alandaki harcamalar da analiz edildi.

Çalışmaya göre, Türkiye'nin askeri harcamalarının GSMH'ya oranı 2009 krizinden önce yüzde 2 civarında iken, 2010 yılında yüzde 2,08'e çıktı. 2011 yılında da yüzde 2,1'e yükselmesi planlanıyor. Platformun değerlendirmesinde, "Bu oranın artmaması ve 2009 yılı NATO-Avrupa askeri harcamalar ortalaması olan yüzde 1,7 ile sınırlı tutulması önemlidir" denildi.

5018 sayılı Kanun'un kamu mali yönetim sistemine getirdiği yenilikler arasında performans denetimi esaslı bütçelemenin de bulunduğu ifade edilen çalışmada, konuya ilişkin şu görüşler dile getirildi:

"Performans denetimi, ayrılan bütçe ve onun harcanması ile ilgili olmayıp, yapılan hizmet için harcanan kaynaklarla elde edilen çıktılar üzerinden sorumluların hesap verebilmeleri ile ilgilidir. Ancak 3 Aralık 2010 tarihinde kabul edilen yeni düzenlemeyle Sayıştay tarafından gerçekleştirilecek performans denetiminin kapsamı daraltılmıştır. Bu son gelişme ile kamu harcamalarının şeffaflık ve

denetim konusunda önemli bir fırsatın kaçtığını düşünüyoruz."

Platformun değerlendirmesinde, Türkiye'deki askeri harcamaların şeffaf olmadığı vurgulanırken, askeri harcamalarla ilgili kararlar üzerinde sivil ve parlamenter denetimin eksik olduğu ve artırılması gerektiği ifade edildi.

A.A

Kaynak: www.gercekgundem.com